

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ

Διαχείριση Συλλόγων Πολιτιστικών Οργανισμών

ΚΩΔΙΚΕΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ

*Αλεξάνδρα Μπούνια
Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και
Επικοινωνίας*

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΚΩΔΙΚΕΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΕΝΑΣ ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ;

- Ο «ηθικός κώδικας αντιπροσωπεύει ένα ιδανικό και είναι ηθικά συνδεδεμένος με τα μέλη μιας ομάδας»
- «Ο ηθικός κώδικας προσφέρει καθοδήγηση και συμβουλές σε επίπεδο επαγγελματικής πρακτικής, αλλά και σε θέματα αμφιλεγόμενης ηθικής»
- « ... επεξηγεί την ηθική ευθύνη των μουσειακών οργανισμών»
- « ... προστατεύει το επάγγελμα του εργαζόμενου στο μουσείο και παρέχει έναν καταστατικό χάρτη ορθής συμπεριφοράς, όταν ένας εργαζόμενος σε μουσειακό οργανισμό καλείται να διαπράξει κάτι ανήθικο»

ΓΙΑΤΙ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ;

- Το προσωπικό των μουσείων κατέχει κεντρικό ρόλο για την ύπαρξη ενός μουσείου.
- Η έννοια του επαγγελματισμού είναι στενά συνδεδεμένη με την ηθική υπόσταση όσων συμμετέχουν σε αυτό το επάγγελμα.

ΓΙΑΤΙ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ;

- Οι κώδικες επαγγελματικής δεοντολογίας είναι εκεί όπου καταφεύγουμε όταν η νομοθεσία και τα υπόλοιπα υποχρεωτικά μέσα δεν μας οδηγούν σε λύσεις.
- Η συμπλήρωση των νομοθετικών αρχών με κατευθύνσεις σε ηθικό επίπεδο μπορούν να οδηγήσουν σε καλύτερα αποτελέσματα και πιο ουσιαστικό ενδιαφέρον για τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, σε σχέση με την οποιαδήποτε προσπάθεια που στηρίζεται στην υποχρεωτική επιβολή.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΚΩΔΙΚΑ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ

- Ο παλαιότερος γνωστός κώδικας δημιουργήθηκε το 1898 και αφορούσε στην εντομολογία.
- Σε εθνικό επίπεδο ο πρώτος κώδικας δεοντολογίας δημιουργήθηκε από τη Γερμανική Ένωση Μουσείων το 1918.
- Η Αμερικάνικη Ένωση Μουσείων δημοσίευσε τον πρώτο κώδικά της το 1925.

ΚΩΔΙΚΑΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ICOM (1986-2004)

- Το ICOM πρωτοδημοσίευσε τον Κώδικα για την Απόκτηση Αντικειμένων (Ethics of Acquisition) το 1970.
- Υιοθέτησε τον πρώτο πλήρη Κώδικα Επαγγελματικής Δεοντολογίας στη 15η Γενική Συνέλευση των Μελών του στο Μπουένος Άιρες στην Αργεντινή στις 4 Νοεμβρίου 1986.
- Ο κώδικας αυτός συμπληρώθηκε κατά τη διάρκεια της 20ής Γενικής Συνέλευσης στη Barcelona της Ισπανίας στις 6 Ιουλίου 2001.
- Τον Κώδικα επαναδιαμόρφωσε η Γενική Συνέλευση της Σεούλ, στις 8 Οκτωβρίου 2004.

ΚΩΔΙΚΑΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ICOM (1986-2004)

- Σύμφωνα με το εισαγωγικό κείμενο, ο κώδικας του ICOM νοείται ως ένα μέσο επαγγελματικού αυτο-ελέγχου: θέτει τις ελάχιστες προδιαγραφές ορθής συμπεριφοράς την οποία πρέπει να έχουν όλοι οι εργαζόμενοι σε μουσεία, ενώ ταυτόχρονα θέτει μια ξεκάθαρη εικόνα της συμπεριφοράς που αναμένεται και απαιτείται από τους επαγγελματίες των μουσείων.

ΚΩΔΙΚΑΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ICOM (1986-2004)

Διακρίνεται στις παρακάτω ενότητες:

- Ηθική Οργανισμών, και
- Επαγγελματική Συμπεριφορά.

ΚΩΔΙΚΑΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ICOM (1986-2004)

Η πρώτη ενότητα περιέχει τρεις υποενότητες:

- 1.α. Βασικές Αρχές για τη Διοίκηση Μουσείων,
- 1.β. Μέθοδοι Απόκτησης Αντικειμένων για το Μουσείο,
- 1.γ. Απομάκρυνση Αντικειμένων από τις Μουσειακές Συλλογές.

ΚΩΔΙΚΑΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΙCOM (1986-2004)

Η δεύτερη ενότητα περιλαμβάνει:

- 2.α. Γενικές Αρχές Επαγγελματικής Συμπεριφοράς,
- 2.β. Επαγγελματική Ευθύνη προς τις Συλλογές,
- 2.γ. Επαγγελματική Ευθύνη προς το Κοινό και
- 2.δ. Επαγγελματική Ευθύνη προς τους Συναδέλφους και το Επάγγελμα.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ:

1α. Οι βασικές αρχές για τη διοίκηση ενός μουσείου περιλαμβάνουν οδηγίες για τα παρακάτω θέματα:

- Δημιουργία του μουσείου: προτείνεται ότι για κάθε μουσείο θα πρέπει να υπάρχει ένα γραπτό κείμενο που να περιλαμβάνει το νομικό καθεστώς του μουσείου, τους στόχους του και να ακολουθεί την εθνική νομοθεσία.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ:

- Οικονομικά του μουσείου.
- Χώρος: Η διοίκηση του μουσείου οφείλει να παρέχει ένα κατάλληλο περιβάλλον για τη φύλαξη της συλλογής, περιβάλλον που θα επιτρέψει τις βασικές λειτουργίες του μουσείου, δηλαδή τη συλλογή, έρευνα, αποθήκευση, συντήρηση, εκπαίδευση και έκθεση.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ:

- Προσωπικό: Η διοίκηση του μουσείου οφείλει να εξασφαλίζει επαρκές προσωπικό για το μουσείο, το οποίο καθορίζεται από το μέγεθος του μουσείου, τις συλλογές και τις ευθύνες του.
- Οι Φίλοι του Μουσείου και άλλοι οργανισμοί υποστήριξης.
- Εκπαιδευτικός και Κοινωνικός Ρόλος του Μουσείου.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ:

- Πρόσβαση
- Εκθέσεις, Παρουσιάσεις και Ειδικές Δραστηριότητες
- Εξωτερική Χρηματοδότηση και Υποστήριξη.
- Δραστηριότητες που φέρνουν εισόδημα
- Νομικές υποχρεώσεις.

ΑΛΛΟΙ ΚΩΔΙΚΕΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ

- Η Αμερικάνικη Ένωση Μουσείων (AAM) δημοσίευσε τον πρώτο κώδικα δεοντολογίας το Μάιο του 1925.
- Ο κώδικας δέχτηκε πολλές αλλαγές από τότε και ο ισχύων υιοθετήθηκε το Μάιο του 1991 και ανανεώθηκε το 2000.
- Διαθέσιμος: <http://www.aam-us.org/museumresources/ethics/coe.cfm>

ΑΛΛΟΙ ΚΩΔΙΚΕΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ

- Αν συγκρίνει κανείς την εξέλιξη από εποχή σε εποχή μπορεί να διαπιστώσει τη μετακίνηση της έμφασης από τις παραδοσιακές αξίες σε πιο σύγχρονες αντιλήψεις σχετικά με τον επαγγελματισμό, αλλά και τη βαθιά δημοκρατική και δημόσια βάση των μουσείων. Η δημοκρατική και δημόσια αντίληψη για τα μουσεία σε συνδυασμό με την πίστη που οφείλουν οι εργαζόμενοι στον οργανισμό στον οποίο εργάζονται αποτελούν τη βάση για τον Κώδικα Δεοντολογίας της AAM.

ΑΛΛΟΙ ΚΩΔΙΚΕΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ

- Η Ένωση Μουσείων Βρετανίας υιοθέτησε ένα νέο Κώδικα το 2002, προς αντικατάσταση δύο διαφορετικών που ίσχυαν από το 1997 για τη Διοίκηση του Μουσείου και τους Εργαζόμενους σε Μουσεία, αντίστοιχα.
- Διαθέσιμος:
<http://www.museumsassociation.org/publications/code-of-ethics>
- Ο νέος κώδικας ενσωματώνει τους δύο παλαιότερους για να δώσει το μήνυμα ότι τα μουσεία είναι ενιαίοι οργανισμοί και μπορούν να λειτουργήσουν μόνο με απόλυτη σύμπνοια και συνεργασία μεταξύ των μελών τους. Επικεντρώνεται και αυτός στο συμφέρον της κοινωνίας και στο δημόσιο ρόλο του μουσείου.

ΑΛΛΟΙ ΚΩΔΙΚΕΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ

- Ο Κώδικας αυτός δίνει έμφαση σε θέματα προστασίας της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς, στην προστασία της φυσικής κληρονομιάς, στη συνεργασία με τις κοινότητες από τις οποίες προέρχονται τα αντικείμενα, αλλά και στην υποχρέωση των μουσείων να διαφυλάσσουν τα αντικείμενα των συλλογών τους για το μέλλον, να τα μελετούν και να διαθέτουν τα αποτελέσματα των μελετών τους.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Συνοψίζοντας, οι κώδικες δεοντολογίας αναφέρονται:

- στην ανάγκη σωστής προστασίας και διαχείρισης των αντικειμένων
- στην ανάγκη σεβασμού προς το κοινό του μουσείου και προς την κοινωνία γενικότερα, με έμφαση στη δυνατότητα των ατόμων να έχουν απρόσκοπτη φυσική, πνευματική και συναισθηματική πρόσβαση στο χώρο του

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Συνοψίζοντας, οι κώδικες δεοντολογίας αναφέρονται:

- στην ανάγκη να επικοινωνεί το μουσείο και να διδάσκει με πλήθος πληροφοριών, παρουσιάζοντας ποικίλες ερμηνείες και αμφιλεγόμενες θεωρίες έτσι ώστε να διασφαλίζει την αδιαμφισβήτητη αποδεικτική τους αξία και την όσο το δυνατόν πιο αντικειμενική παρουσίασή τους.
- στην ανάγκη του μουσείου να συλλέγει, να εκθέτει και να ερμηνεύει ελεύθερα, πέρα από δεσμεύσεις, εξαιτίας σχέσεών του με χορηγούς, δωρητές αντικειμένων, πολιτικές δυνάμεις ή άλλες εξουσίες.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Δείτε τον κώδικα επαγγελματικής δεοντολογίας του ICOM, που μεταφράστηκε στα ελληνικά από το Ελληνικό Τμήμα.